

JAARVERSLAG 2019

IVN Leeuwarden e.o.

**Samengesteld door:
Met dank aan:**

**Cor de Vries (secretaris)
Bart Franken, Corry van der Meer,
Lysbet Hoekstra**

INHOUDSOPGAVE:

Voorwoord

- 1. Bestuurlijk jaarverslag 2019**
- 2. Financieel jaarverslag 2019**
  - 2.1 Algemeen**
  - 2.2 Kascommissie**
  - 2.3 Begroting 2020**
  - 2.4 Ledenadministratie**
- 3. Algemeen verenigingsjaarverslag 2019**
  - 3.1 Vogelwerkgroep**
  - 3.2 Werkgroep jeugd en educatie**

BIJLAGE 1: Notulen jaarvergadering maart 2019

Voorwoord.

Voor u ligt het jaarverslag van 2019. Dit jaarverslag geeft een mooi beeld van de activiteiten van het afgelopen jaar van onze vereniging IVN Leeuwarden en omstreken. Ook geeft dit jaarverslag een beeld van alle andere zaken die zich dit jaar binnen onze vereniging hebben afgespeeld. Deze activiteiten waren niet mogelijk zonder de inzet van de vele vrijwilligers van onze vereniging. Dit jaarverslag is dus bovenal een beeld van hun harde werk.

Samen zijn wij IVN. Van onze leden en belangstellenden die deelnemen aan onze excursies, tot de vrijwilligers in de werkgroepen die alle activiteiten in goede banen laten verlopen en een bestuur dat zich er op richt deze vereniging sterk en gezond te houden. Jong en oud hebben het afgelopen jaar kunnen genieten van de vele natuureducatieve aspecten van onze vereniging. Excursies, cursussen, lezingen, de website, de Facebookpagina. Veel is vernieuwd. Overal draagt het ons gedachtengoed uit; mensen kennis te laten maken met de natuur en blijvende aandacht vragen voor de natuur.

Onze vereniging is een actieve, levendige vereniging. Afgelopen jaar hebben we afscheid moeten nemen van een aantal actieve leden, maar hebben we er ook aan alle kanten de nodige versterking bij gekregen. Tevens waren er succesvolle samenwerkingen met andere organisaties zoals het Natuurmuseum. Het bestuur probeert altijd voldoende ondersteuning te geven en initiatief te nemen om nieuwe kansen te benutten. Echter is het bestuur er het afgelopen jaar niet in geslaagd nieuwe bestuursleden te vinden om het tekort aan mankracht aan te vullen. Het bestuur maakt zich hier zorgen over. Er komen aanvragen binnen voor activiteiten van IVN, waar geen gehoor aan kan worden gegeven.

Namens het bestuur wensen wij iedereen veel leesplezier bij dit jaarverslag en bedanken we iedereen voor de geweldige inzet van het afgelopen jaar om onze ideeën over een duurzame toekomst met veel oog voor natuur over te brengen op anderen.

Het bestuur,
November 2020

1. Bestuurlijk jaarverslag 2019

In 2019 stond het behartigen van de belangen van de afdeling en de leden centraal bij het bestuur van IVN Leeuwarden en omstreken. Dit heeft zich vertaald in een aantal bestuurlijke, organisatorische en financiële stappen waarin het bestuur getracht heeft de kernwaarden van de afdeling zo goed mogelijk te bewaken. De ontwikkelingen staan hieronder vernoemd onder verschillende thema's.

IVN Afdeling Leeuwarden e.o.

In 2019 hebben we als IVN afdeling binnen de regio Leeuwarden hard gewerkt aan de zichtbaarheid en bekendheid van de afdeling. Samenwerking is daarin leidend geweest. Dit heeft geresulteerd in een (kleine) groei van het aantal leden. De huidige koers lijkt te werken en trekt door naar het eerste deel van 2020. Het bestuur was ook regelmatig bij activiteiten in de gemeente Leeuwarden zichtbaar en sloot aan bij activiteiten van IVN, zowel landelijk als provinciaal en van de eigen afdeling. Helaas moest het bestuur ook aanvragen afwijzen of doorverwijzen naar andere afdelingen of het consulentenschap. Dit door beperkte mankracht in het bestuur. Gelukkig weten ook andere groene organisaties ons te vinden in succesvolle samenwerkingen.

Door een gezond financieel beleid hebben we onze actieve vrijwilligers en werkgroepen ook dit jaar financieel kunnen ondersteunen waar nodig. Middels persoonlijke contacten en via de website en Facebook informeert het bestuur de leden over de bestuurlijke ontwikkelingen.

IVN in Fryslân

Het bestuur heeft afgelopen jaar diverse districtsvergaderingen bijgewoond. Onder leiding van het IVN consulentenschap Fryslân worden in deze vergaderingen beleid, activiteiten en ideeën van de zeven Friese afdelingen onderling afgestemd. Daarnaast zijn districtsvergaderingen bedoeld om elkaar te informeren, te ondersteunen, te brainstormen en beleid te ontwikkelen over de toekomst en te overleggen over provinciale en landelijke ontwikkelingen. De meest uiteenlopende, interessante zaken komen in deze districtsvergaderingen aan de orde. Voorbeelden hiervan zijn:

- Zijn wij als IVN afdelingen toekomstbestendig?
- Samenwerking op grote thema's, zoals bijv. slootjesdagen
- Landelijke ontwikkelingen rondom fusie, herziening statuten en administratie
- Bestuurstekorten
- Gebruik van (sociale) media
- Ontwikkelen nieuwe cursussen of herstarten bestaande cursussen in de regio
- Hoe om te gaan met speciale aanvragen, zoals kinderfeestjes

Naast deze districtsvergaderingen is er contact met Anja Dijkstra en Kees Siderius, consulenten uit Friesland.

IVN Landelijk

In 2014 is beleid ingezet om een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan de landelijke discussie binnen IVN over het zeer intensief samenwerken of fuseren met andere natuurorganisaties. Daaruit voortgekomen is de discussie over het wijzigen van statuten, zowel op landelijk als op afdelingsniveau. Er is de afgelopen jaren veel gesproken met het landelijk IVN. Regelmatig overleg, diverse schriftelijke correspondentie en herhaaldelijk aandringen hebben er toe geleid dat we een scherp beeld hebben op de koers die het landelijk IVN wil varen. Het is een lang, slepend proces maar er zijn ondertussen constructieve stappen gezet. Het bestuur van IVN Leeuwarden e.o. houdt, samen met IVN de Wâlden, de gang van zaken kritisch in de gaten.

Samenwerking

Ook afgelopen jaar hebben we ingezet op samenwerking. Samenwerking met voor ons bekende organisaties zoals Stichting Gezond Natuur Wandelen, wijkverenigingen, andere natuurorganisaties zoals SOVON, de bibliotheek Midden-Fryslân, Stichting Permacultuur en Gemeente Leeuwarden. Maar ook nieuwe samenwerkingen zoals met Natuurmuseum Fryslân.

Binnen het bestuur

Het bestuur bestond in 2019 uit:

- Bart Franken, Interim Voorzitter
- Cor de Vries, Secretaris, waarnemend penningmeester
- Louise van Zeijl, algemeen lid

In 2019 hebben we meerdere bestuursvergaderingen gehad, die wisselend bij de bestuursleden thuis of in het kantoor van IVN Fryslân in Leeuwarden werden gehouden. Het bestuur heeft in een kleine bezetting van 3 mensen zo veel als mogelijk geprobeerd te functioneren, maar heeft ook geprobeerd een oplossing te vinden voor deze kleine, onzekere bezetting van het bestuur. Bart Franken heeft als interim-voorzitter de zaken aangestuurd omdat er geen nieuwe voorzitter is gevonden. Richting de jaarvergadering begin 2020 werd duidelijk dat het zeer lastig is voor 2020 nieuwe bestuursleden te vinden. Zonder nieuwe impuls zit het bestuur in een lastige positie.

Het bestuur wil vanaf deze plek alle actieve vrijwilligers hartelijk bedanken voor de geweldige inzet van het afgelopen jaar. IVN Leeuwarden e.o. heeft op verschillende vlakken grote deskundigheid in huis en samen dragen wij deze kennis en kunde graag over, aan jong en oud, zowel aan onze leden als aan andere geïnteresseerden.

2. Financieel jaarverslag

2.1. Algemeen

Zoals uit de samenstelling van het bestuur blijkt is er sinds het afscheid van onze penningmeester Pieter Willem Louwsma in maart 2018 de functie van penningmeester vacant. De secretaris heeft e.e.a zo goed mogelijk waargenomen. De facturen zijn betaald en de bankrekening is beheerd.

Enkele algemene opmerkingen:

De incassering van de contributie is sinds 2018 overgedragen naar het landelijk IVN. Door organisatorische problemen bij het landelijk kantoor, o.a. ziekte van medewerkers, is de contributie van een aantal leden nog niet geïncasseerd. Ook heeft de afdracht van het landelijk IVN over 2018 en 2019 naar onze afdeling nog niet plaatsgevonden.

2.2 Kascommissie

Op Februari 2020 kwam de kascommissie, bestaande uit mevrouw Dorris Wijnenga en mevrouw Lysbet Hoekstra bijeen om de bescheiden over het kalenderjaar 2019 te controleren. Op basis van dit onderzoek, zijn zij van mening dat de financiële verantwoording op de juiste wijze heeft plaatsgevonden. De kascommissie wordt hartelijk bedankt voor haar bijdrage.

2.3 Begroting 2020 IVN Leeuwarden

Op basis van historische gegevens kan een eenvoudige begroting worden opgemaakt. Uitgangspunt is een sluitende begroting, dat wil zeggen een begroting die op nul uitkomt.

Uitgangspunt is ook dat de werkgroepen normaal gesproken hun activiteiten kosten neutraal houden.

De meeste kosten liggen al redelijk vast per jaar. Elk jaar komt er een ledenvergadering, meestal een ledendag of iets vergelijkbaars.

Voor het houden van een ledendag is vanuit het boekjaar 2020 een bedrag van maximaal € 500,- gereserveerd. Dit omdat onze reserve toereikend is voor het houden van een ledendag. De totale kosten vallen hopelijk wat lager uit, wellicht door het innen van een vrijwillige bijdrage.

Hieronder de tabel voor de begroting 2020:

Begroting 2020	Inkomsten	Uitgaven
Contributie-opbrengsten (afdracht van landelijk IVN)	€ 3.420	
Ledendag		€ 500
Algemene Jaarvergadering		€ 350
Bankkosten		€ 120
Bestuurskosten		€ 150
Budget voor vergoeding kosten werkgroepen		€ 1000
Vrije ruimte		€ 1.100
TOTAAL	€ 3.420	€ 3.420,-

2.4 Ledenadministratie

Het ledenaantal is in 2019 licht gestegen tot 269 leden, dit was de stand op 31 December 2019. Eind 2018 waren dit nog 252 leden.

3 Algemeen verenigingsjaarverslag 2019

Jaarverslag 2019 Vogelwerkgroep IVN Leeuwarden e.o.

1. De Vogelwerkgroep

De Vogelwerkgroep bestond op 1 januari 2019 uit 20 leden: Tonny Biesterbosch, Jan de Boer, Anneke Zeinstra, Wijnand Jager, Tjeerd de Jong, Marjan Koeze, Jan Kramer, Teike van Minnen-Achternveld, Lies Riemsersma, Pieter Riemersma, Nico Rodenhuis, Durk Weijma, Teartse van der Zee, Marianne Heij, Cisca Vaillant, Meino Zondervan, Doede de Boer, Albert Eggens, Linda Veeman en Corry van der Meer. In vier subgroepen werden de volgende activiteiten georganiseerd: een vogelcursus, drie themacursussen, maandelijkse vogelochtenden, boswandelingen en een vroege vogelexcursie. In september werd de jaarlijkse vergadering van de Vogelwerkgroep gehouden. Daarnaast overlegden de leden afzonderlijk en/of was er mailcontact. Jan Kramer heeft de PR werkzaamheden van Durk Weijma overgenomen. Durk blijft wel lid van de werkgroep. Albert Eggens plaatst de activiteiten van de werkgroep op de website.

2. Cursus Vogels en Vogelherkenning

Van 21 januari t/m 25 mei werd de cursus '*Vogels en Vogelherkenning*' met 26 deelnemers georganiseerd. De cursus bestaat uit zeven theorieavonden in zalencentrum Kurios, en vijf excursies naar vogelrijke natuurgebieden. *Op 20 januari 2020 is de cursus gestart met 30 deelnemers. De belangstelling voor de cursus is groot, de laatste jaren hoeven we niets aan publiciteit te doen. Er zijn zelfs alweer tien aanmeldingen voor 2021.*

3. Themacursussen

Met 27 deelnemers werd op 23 maart de themaochtend '*Skriezen van Skrok, Skrins, Senegal en fierder*' gehouden. De ochtend startte met een presentatie van Jos Hooijmeijer en Klaas Visser in café It Reade Hynder in Wommels. Klaas trakteerde de groep op prachtige beelden van grutto's, kemphanen en kluten met kleurringen. Daarna ging de groep zelf op zoek naar geringde grutto's en kemphanen.

Met 19 deelnemers werd op 3 juni de theorieavond gehouden van de themacursus '*Spotten en ringen van roofvogels*'. Deze themacursus bestaat uit een theorieavond en een excursie op Ameland. De geplande excursie op 8 juni kon door slechte weersomstandigheden niet doorgaan, het weekend was het weer niet veel beter. De excursie wordt alsnog op 6 juni 2020 gehouden.

De thema-excursie '*Steltlopers*' is op 31 augustus is met 16 deelnemers gehouden. Grote groepen steltlopers werden waargenomen langs de Waddenkust.

4. Vroege Vogelexcursie

Op zondagochtend 26 mei vond de *Vroege Vogelexcursie* in het Houtwiel plaats. De start was om 05.00 uur en de 20 deelnemers maakten het ontwaken van de natuur in het moerasgebied met veel riet- en struweelvogels van nabij mee.

5. Wandelingen

In 2019 heeft de Vogelwerkgroep een *zomer- en een winterwandeling* in het Leeuwarderbos georganiseerd, waaraan gemiddeld 16 personen hebben deelgenomen.

6. Vogelochtenden

Elke eerste zaterdag van de maanden oktober tot en met juni wordt een *Vogelochtend* georganiseerd. Het is een excursie voor IVN-leden waarvoor opgave is noodzakelijk is. Deelname is gratis behalve € 5,- voor de chauffeur voor het meerijden. Ieder is welkom om vrijblijvend een keertje mee te gaan. Deelnemers die vaker mee willen, kunnen lid worden van IVN. Informatie en locatie worden via mail bekend gemaakt. De maandelijkse Vogelochtenden zijn heel succesvol. De belangstelling is wisselend en vooral afhankelijk van de weersomstandigheden. De groep bestaat uit maximaal 16 personen.

De *vogel/natuurexcursies op zondag*, twee weekenden later dan de zaterdagexcursie, zijn ook bestemd voor IVN-leden en opgave is vereist. Een zondagexcursie is pittiger; kan een hele dag duren; heeft een vroege start; de locatie is op afstand of wordt een grotere afstand gelopen. De groep bestaat uit maximaal 12 personen.

6. Doel van de cursussen en excursies

Het doel van de cursussen en excursies is om deelnemers natuur te laten zien en beleven. Samen met de docenten en de excursieleiders, zorgt de werkgroep ervoor dat de deelnemers veel plezier beleven aan de activiteiten. Het bezoeken van prachtige natuurgebieden en de opgedane kennis en tips, zorgt ervoor dat natuurbeleving nog mooier wordt. De leden van de Vogelwerkgroep beleven zelf ook veel plezier aan de cursussen en excursies. De spontaniteit, het grote enthousiasme en de leuke reacties van deelnemers, docenten en excursieleiders, wordt daarbij als een grote stimulans ervaren.

Leeuwarden, 20 februari 2020

Corry van der Meer

Coördinator Vogelwerkgroep

3.2 Jeugdeducatie

a. Samenstelling jeugdwerkgroep

In januari 2019 bestond de jeugdwerkgroep uit 4 vaste leden: Els Bultsma, Liesbeth Bergsma, Lysbet Hoekstra-Migchels en Tineke Vernhout.

In 2019 werd de groep verder ondersteund door:

- de 2 voormalige maatschappelijke stagiaires (uit 2018): Jelle Hoekstra en Stijn Heida
- Watergidsen via de IVN Watergidsencursus: Jurjen Bijlsma, Tiny Oosterhoff, Bianca van Tielen en Minke Visser.
- Medisch student Jippe Hoekstra
- PABO studente Femke Heida
- Uilenballen-experts Wiesje Spijkstra en Christine Rook

b. Samenwerking en taakverdeling jeugdwerkgroep

Eén a twee weken voor een geplande workshop/ activiteit was er een kort overleg voor de taakverdeling en invulling van de workshop/activiteit (presentatie, materiaal voor uitleg en knutselactiviteit, zekerstellen van voldoende begeleiding, etc.). Verdere communicatie liep via email en de WhatsAppgroep van de jeugdwerkgroep.

De jeugdwerkgroep coordinator, Lysbet Hoekstra-Migchels, functioneerde als contactpersoon voor het plannen van de activiteiten met DBIEB, Natuurmuseum Fryslân en scholen.

Tineke Vernhout was de contactpersoon voor het project van de wijkmoestuin in Aldlân.

2. Activiteiten van de jeugdwerkgroep in 2019

a. Kinderworkshops in DBIEP

In 2019 werden er met veel succes 5 kinderworkshops gehouden in de nieuwe werkplaats van DBIEP (voorheen SBMF) in de Blokhuispoort in Leeuwarden op zondagen van 14:30 tot 15:30 uur. Bijna alle workshops waren volgeboekt (15 deelnemers) en vaak deden hun broertjes of zusjes ook nog mee.

Vanaf ca. 13:00 werd begonnen met het klaarzetten van de tafels, stoelen en het materiaal en meestal werd er door geknutseld tot ca. 16:00 uur. Van iedere workshop is een fotoverslag gemaakt die deels op de website/Facebook zijn geplaatst.

Details van deze 5 workshops en de workshop die helaas niet door kon gaan:

Datum	Titel	Beschrijving
24 februari 2019	Boomvormen: bomen herkennen in de winter	Na een presentatie over verschillende soorten bomen en hoe ze te herkennen zijn zonder hun blad (bast/schors, knoppen, vruchten) werden de meegebrachte takken met knoppen, schors en vruchten bekeken en opgezocht op de zoekkaarten en werden er van berkenstammetjes kleine boompjes gemaakt met takken.
31 maart 2019	Een nieuw seizoen begint: Tijd voor de moestuin!	Na een korte inleiding over de bouw van een plant, welke delen te eten zijn en voorbeelden daarvan (wortels, stengels, knoppen, bloemen, vruchten/zaden) en bijbehorende quiz, werden er ijverig bakjes gevouwen en zaadjes geplant.
26 mei 2019	<i>Waarom is de natuur groen? (techniek in de natuur)</i>	<i>Een korte uitleg over hoe we kleuren waarnemen en het "groen" van de natuur (bladgroenkorrels) gevolgd door diverse proefjes met licht en kleuren (mengen, splitsen, filters etc.) Helaas moesten we deze workshop aflassen door vele afmeldingen.</i>

Datum	Titel	Beschrijving
29 september 2019	Bodemdieren – De Bodem leeft!	Met een powerpoint presentatie over het leven in de bodem (voedselketen – voedselweb en voedselkringloop) en enkele bodemweertjes (de tanden van de slak, de sterke mestkever en de wormenvoorraad van de mol) en de schooltv film “opruimers” werd het nut van bodemdieren uit gelegd. Daarna gingen de kinderen op zoek naar bodembeestjes in de meegebrachte bakken en bekeken ze met opzetloepjes, loeppotjes of via de USB microscoop op het digibord. De opgezette mol en merel van het NMF waren ook op bezoek.
3 november 2019	Uilenballen – Over Uilen en Muizen	Aan de hand van een PowerPoint presentatie werd uitgelegd dat er verschillende soorten uilen en muizen zijn en wat een braakbal eigenlijk is. Een opgezette kerkuil en ransuil werden bekeken als ook een bosmuis, huismuis, huisspitsmuis en bosspitsmuis (uitleen van NMF). Daarna gingen de kinderen aan de slag met het uitpluizen van uilenballen van de kerkuil en ransuil. De experts Wiesje en Christine hielpen mee de verschillende muizen aan hun botjes te determineren.
15 december 2019	Sterren in de natuur	Met het bekijken, voelen, ruiken en proeven van verschillende “natuurlijke” sterren (zeester, steranijs, zoutkristal, kruidnagels, doorgesneden appel, agave, kerststerplant, ...) werd uitgelegd dat er heel veel stervormen in de natuur zijn. Daarna gingen kinderen sterren maken van natuurlijke materialen (ijslolly-stokjes, stro, papier, wc-rolletjes, ...) en iedereen ging met meerdere “sterren” naar huis

b. Kinderactiviteiten in het Natuurmuseum Fryslân

In de voorjaarsvakantie stond de vismigratierivier centraal in het Natuurmuseum Fryslân met een tentoonstelling “Swim fish swim”.

De jeugdwerkgroep werd gevraagd of ze een workshop in het leslokaal konden organiseren rondom dit thema.

In overleg met de educatie afdeling van het NMF werd op dinsdag 19 februari de workshop “Hoe zwemt een vis?” (5x) gegeven. Er werd een korte film vertoond met verschillende soorten zwemmende vissen gevolgd door een presentatie waarin werd uitgelegd hoe verschillende vissen zwemmen. Er werd geraden naar de snelste vis en waarom een bruinvis geen vis is. Daarna werden er “bewegende” vissen gemaakt. Het was een drukte van belang en dankzij de extra hulp van Femke, Jelle en Stijn gingen ca. 125 kinderen en hun (groot)ouders met minstens één van de vijf “bewegende” vissen naar huis.

Voor de herfstvakantie 2019 werd er geen bijdrage van het IVN gevraagd voor het thema “Klankrijk”.

c. Activiteiten met scholen

Wijkmoestuin

Tineke Vernhout is in 2019 actief bezig geweest met het wijkmoestuinproject in Aldlân. Dit is geen project van de jeugdeducatiegroep en heeft een eigen aparte organisatie en financiering. Echter heeft Tineke in het kader van dit project in 2019 ook samengewerkt/lesgegeven aan de leerlingen van de bovenbouw van de Willem Alexanderschool over de moestuin en met hen o.a. het tuinplan ontwikkelt en afspraken gemaakt om de kinderen bij het zagen van de gekapte bomen te betrekken. Helaas heeft het zagen door miscommunicatie in de wijk zonder informatie aan de school of Tineke plaatsgevonden zodat de kinderen hieraan niet konden deelnemen.

Tuinvogeltelling

Op vrijdag 25 januari 2019 assisteerden we de leerkrachten van beide groepen 4 van RKBS De Sprong locatie Idzerdastins bij een excursie naar het park en de vijver bij de school om vogels te tellen. Eerst werd in de klas een vogelzoekkaart bekeken en de vogels kort benoemd. Daarna was het naar buiten in de ijzige kou met wind en hagel. Er lag ijs op grote delen van de vijver. Het werd een kort rondje waarin m.n. watervogels (waterhoentjes, meerkoeten, wilde eenden, zwanen, en vele meeuwen) werden gespot. Bij het opwarmen in de klas werd de totaal score opgemaakt en door de leerkracht aan de vogeltelling gerapporteerd.

Boomvormen: bomen herkennen (in de winter)

Op 7 en 8 maart 2019 zijn er 4 lessen gegeven aan twee groepen 4 en twee groepen 6 van RKBS De Sprong locatie Idzerdastins over "Boomvormen". De 64 leerlingen kregen uitleg hoe een blad is opgebouwd (nerf, rand, bladvorm etc.) en hoe je een boom zonder dat blad toch herkent (boomschors, boomvruchten en boomknoppen). Omdat het heel slecht weer was (regende pijpenstelen) werd er materiaal mee de klas in genomen i.p.v. de geplande buitenexcursie. Er werden takken met knoppen van 24 bomen bekeken en opgezocht op zoekkaarten. Ook verschillende boomvruchten werden onderzocht en de juiste boom toegeordend. Met een quiz op het digibord werd de les afgesloten. De leerkrachten kregen de zoekkaarten (boombladeren, boomvruchten en boomknoppen) om op een later tijdstip met hun klas de buitenexcursie te plannen.

Boomplantdag

Op 13 maart was het nationale boomplantdag. Dit jaar was een school in Stiens de school voor de provinciale activiteit. Deze activiteit werd gecoördineerd door het daarvoor verantwoordelijke team waaronder de beroepskrachten van het IVN. In het kader van de samenwerking tussen de beroepskrachten en vrijwilligers binnen het IVN was ook de jeugdwerkgroep van het IVN Leeuwarden eo, waaronder Stiens valt, aanwezig om te helpen met het planten van de bomen. In de stromende regen gingen de leerlingen fanatiek aan de slag. Vele bomen werden geplant en, moe maar voldaan en met de blubber tot aan de knieën, genoten de "planters" (leerlingen, leerkrachten, IVN-ers, Staatsbosbeheerders, de gemeenteleden en provinciale bestuurders) van de chocolademelk/koffie en lekkers om weer op temperatuur te komen.

Slootjesdag – "Sloot in de klas en met de klas naar de sloot"

Dit jaar werd de "slootjesdag" activiteit met scholen iets uitgebreid door een powerpointpresentatie (groep 4-6), lesmateriaal met kaarten (gr 1-3) en aquaria met verschillende dieren die meegenomen werden naar de scholen.

Op 24 mei 2019 ging de "sloot"(aquaria) mee naar een kleutergroep (20 kinderen) van De Twilling in Stiens. Om op te warmen werd er een spel gedaan met kaarten van dieren die je in, op, aan de sloot vindt. Daarna werden er kikkervisjes bekeken en de verschillende fasen van hun ontwikkeling op juiste volgorde gelegd. Hierna werden er in de kring de aquaria onthult en konden de dieren van dichtbij bekeken worden. Via de USB op het digibord werden de kieuwen van de kikkervisjes, de ogen van de libellenlarven etc. nog dichterbij bekeken. Enkele kikkervisjes bleven achter in de klas om ze te volgen in hun ontwikkeling. Ook kregen de kinderen een kleurplaat, slootjesdag button en stickers van de sloot en een zoekkaart om zelf op onderzoek te gaan (met hun ouders)

Op 7 juni 2019 werd de les “De sloot in de klas en met de klas naar de sloot” gegeven aan groep 3 (20 kinderen) van de Koningin Wilhelminaschool locatie Fontein. Na een korte les in de klas en een filmpje over de sloot gingen de kinderen op excursie naar de vijver in het park naast de school. Enthousiast werd er geschept en gekeken met loeppotjes. Allerlei soorten vangsten werden meegenomen naar de klas om ze daar onder de loep en USB microscoop samen te bekijken. Ook werden de dieren die niet gevonden waren in de vijver uit de meegebrachte aquaria bekeken. Voor alle kinderen was er een kleurplaat, kikkervouwplaat, slootjesdag button, stickervel en een zoekkaart om verder zelf (met ouders) op zoek te gaan.

Op 28 juni 2019 en 2 juli 2019 werd er slootles gegeven aan respectievelijk twee groepen 6 (42 kinderen) en twee groepen 4 (44 kinderen) van RKBS De Sprong locatie Idzerdastins. Eerst werd er slootles gegeven door een film op het digibord en uitleg over het “ecosysteem van de sloot, de voedselketen en de voedsel kringloop. Daarna gingen de kinderen in groepjes met ouders naar buiten naar de sloot pal naast school. Met hulp van Gemeente Groen Leeuwarden waren er veilige plekjes gemaaid (met striemer) tussen het riet om de slootkant goed te zien en veilig bij de sloot te kunnen. Er werden zelfs vissen gevangen! Verschillende vondsten gingen me de klas in om ze daar beter te bekijken. Na de les ging alle levende have weer terug naar de sloot. De leerlingen kregen een zoekkaart, button en stickervel om zelf verder op jacht te gaan. De aquaria bleven nog enkele dagen op school met een zoekkaart er bij zodat ook ouders uitgenodigd werden om op zoek te gaan naar de diertjes.

Omdat de slootlessen zo’n groot succes waren, werd direct na de zomervakantie op 11 september 2019 een zelfde slootles gegeven aan de nieuwe groepen 4 van RKBS De Sprong locatie Idzerdastins (36 kinderen).

“De Bodem leeft” – het nut van bodemdieren

Naar aanleiding van de zeer succesvolle kinderworkshop “De Bodem leeft!” in DBIEP werden er verschillende natuurlessen gegeven op RKBS De Sprong Idzerdastins:

- 30 september 2019 – groep 5 Zwanen – volledige bodemdierenles met excursie
- 2 oktober 2019 – groep 5 Eenden – volledige bodemdierenles met excursie
- 4 oktober 2019 – groep 6 Beren – volledige bodemdierenles met excursie
- 7 oktober 2019 – groep 6 Vossen – volledige bodemdierenles met excursie
- 10 oktober 2019 – groep 3 Dassen – uitreiken “52 activiteitenboekje IVN” met minilesje bodemdieren in de klas
- 11 oktober 2019 – beide groepen 4 – miniles “Mol” met opgezette Mol NMF, film schooltv en kleurplaat
- 14 oktober 2019 - groep 3 Duiven – uitreiken “52 activiteitenboekje IVN” met minilesje bodemdieren in de klas
- 14 oktober 2019 – groep 1&2 Lieveheersbeestjes – minilesje bodemdieren in de klas
- 16 oktober 2019 – beide groepen 4 – volledige bodemdierenles met excursie

Tiny Forest – Prins Mauritschool

Op 29 november 2019 was het zover: De aanplantdag van de geplande Tiny Forest bij de Prins Mauritschool in Bilgaard in Leeuwarden was aangebroken. Dit project wordt begeleidt door IVN beroepskrachten. Nu de praktische fase is aangebroken wordt de jeugdwerkgroep van IVN Leeuwarden e.o. betrokken bij de uitvoering om zo ook contact te leggen met de school voor eventuele toekomstige projecten. Plan is dat de jeugdwerkgroep ook betrokken wordt bij de “Train-de-trainer” lessen aan de leerkrachten door de IVN beroepskrachten. Zo hielpen Tineke en Lysbet actief mee om samen met de IVN beroepskrachten de kinderen te begeleiden bij het planten van de boompjes en struiken.

Herfstcampagne – Paddenstoelenexcursie

De IVN Herfstcampagne 2019 bevatte zakjes met oesterzwammenbroed. Het idee om hiermee les op school te geven en in de klas enkele emmertjes met oesterzwammen te kweken kon helaas niet door gaan i.v.m. allergieën op school.

Als alternatief heeft de IVN jeugdwerkgroep een Lerares-in-opleiding (LIO) van RKBS De Sprong Idzerdastins ondersteund met materiaal (zoekkaarten, loepjes, spiegeltjes en verschillende Chinese bakjes met paddenstoelen (afgesloten)) om een “Paddenstoelenles” aan groep 4 te geven en een buitenexcursie.

Om het zelf kweken van paddenstoelen toch door te laten gaan, werden er 82 emmertjes door ouders verzameld waarin gaatjes werden gemaakt. De oesterzwambroedzakjes werden verdeeld over 82 zakjes en de handleiding werd gekopieerd. Zo konden alle leerlingen (en leerkrachten) van de beide groepen 4 en 5 toch thuis paddenstoelen kweken. We hebben reeds verschillende foto's ontvangen van mooie oesterzwammen. De leerkrachten hebben de foto's via de schoolpagina's met de ouders gedeeld.

Er is overleg geweest met de gemeente Leeuwarden die parallel een oesterzwamkweek actie met Fryslan Fungies had georganiseerd. De school mocht alsnog meedoen met de prijsvraag voor het lekkerste recept. Helaas waren de oesterzwammen ten tijde van het sluiten van de inschrijving nog niet klaar voor de pan.

“Uilenballen – uilen en muizen”

Naar aanleiding van de zeer succesvolle kinderworkshop “Uilenballen” in DBIEB werden er op 6 november 2019 natuurlessen gegeven op RKBS De Sprong Idzerdastins aan twee groepen 4 (33 kinderen) en één groep 5 (19 kinderen).

Hierbij werd steeds gebruik gemaakt van SchoolTV filmmateriaal, opgezette leendieren van het NMF en dierspoorstempels (zelfgemaakt door jeugdwerkgroep).

d. Slootjesdag

Op zondag 16 juni werd “Slootjesdag 2019” georganiseerd in het Leeuwarderbos bij Camping Taniaburg in samenwerking met het Natuurmuseum Fryslân (NMF) “Soortendag”. Het NMF hield diverse excursies (spinnen, bodemdieren, eetbare planten, ...) en het IVN zorgde voor de slootjesactiviteit. Er kwamen heel veel mensen (ca. 300 kinderen en volwassenen) op af zodat er vanaf de opening om 10 uur tot s 'avonds 17:00 uur volop werd geschept en gekeken. Er waren mensen die zelfs een picknick opsloegen bij de sloot en mensen die met hun kinderen na de NMF excursie weer terug kwamen om verder in de sloot te zoeken. Men probeerde alle diertjes die op de kaart stonden te vinden! Dankzij de extra hulp van de watergidsen Jurjen, Tiny, Bianca en Minke, was er voldoende begeleiding om iedereen een fijne dag te bezorgen. De mooiste vangst was wel een hele dikke spinnende watertor. Bijna niet te geloven dat die grote zwarte kever een vegetariër is!

Het was weer een groot feest deze dag samen met het NMF te houden en hij staat voor 2020 al weer op de planning (zondag 14 juni 2020!).

e. Excursies / andere buitenactiviteiten

De geplande weide-excursies van 13 april 2019 en 18 mei 2019 moesten helaas i.v.m. ziekte worden afgezegd. Er hadden zich vele belangstellende kinderen en ouders ingeschreven via de IVN Leeuwarden website en een speciaal voor de jeugdwerkgroep opgezet email adres. We hopen in de toekomst deze excursie opnieuw aan te bieden.

f. Promotieactiviteiten

De workshops die het IVN organiseert in DBIEP werden en worden via de website van DBIEP op het internet aangeboden. Tevens staan deze activiteiten vermeld in de folders van DBIEB. Alle ouders van basisschoolleerlingen in Leeuwarden en omgeving hebben aan het begin van het schooljaar een folder gekregen waarin de activiteiten (inclusief die van het IVN via DBIEP) aangeboden worden. De IVN jeugdwerkgroep levert de foto en tekst voor de activiteit aan DBIEP, Elisabeth Slager. Hierna wordt die door DBIEP op de website geplaatst.

De jeugdwerkgroep maakt een fotoverslag van iedere activiteit. Hiervoor wordt schriftelijke toestemming aan de ouders gevraagd (i.v.m. AVG). Deze fotoverslagen worden gebruikt voor berichten op de sociale media door IVN Leeuwarden e.o. en DBIEB (Facebook en website). Ook worden enkele verslagen als hardcopies neergelegd bij kinderworkshops als illustratie van het werk van de jeugdwerkgroep.

g. Scholingsactiviteiten

In het voorjaar van 2019 heeft Lysbet Hoekstra-Migchels met succes de watergids cursus van IVN Fryslân gevolgd.

In september 2019 is Lysbet Hoekstra-Migchels begonnen aan de tweejarige opleiding tot Natuurgids die gegeven wordt door IVN Leeuwarden e.o en IVN De Wâlden.

3. Planning van activiteiten van de jeugdwerkgroep voor 2020

a. Kinderworkshops in DBIEP in de werkplaats van de Blokhuispoort

Er zijn 5 kinderworkshops gepland voor DBIEP in 2020, drie voor de zomervakantie en twee erna:

Datum	Titel	Beschrijving
25 januari 2020	Vogels in de tuin	Een workshop over vogels in de tuin (wat is een vogel, kenmerken, hoe herken je ze). Proefje met "snavels" en vogelvoerhuisjes knutselen.
1 maart 2020	De moestuin!	Tijd om te zaaien (met uitleg over tuinplan, zaden, zaaikalender, verpotten etc.)
10 mei 2020	Hoe zwemt een vis?	Een workshop over de voortbeweging van vissen met knutselen van papieren vissen.
29 september 2020	De opruimers: Bodemdieren	Bodemdieren en paddenstoelen
13 december 2020	"iets met kerst" – nog uit te werken	

De inschrijving voor deze workshops loopt via DBIEP met een maximum van 15 deelnemers per activiteit.

b. Kinderactiviteiten in het Natuurmuseum Fryslân

Kinderworkshop(s) tijdens de voorjaarsvakantie en/of herfstvakantie in het Natuurmuseum Fryslân (NMF) in het kader van het dan actuele thema.

Dit jaar is het thema in het NMF "GIF" met bijpassende tentoonstelling met zelfs levende dieren etc. In overleg met de educatie afdeling van het NMF heeft de jeugdwerkgroep gepland om in de herfstvakantie een workshop over "Paddenstoelen" te geven.

c. Activiteiten met scholen

Op het moment van dit verslag is er reeds een les over "Vogels in de Tuin" gegeven aan twee groepen 4 van RKBS De Sprong op vrijdag 23 januari 2020.

Gepland zijn een slootjesdag-activiteit en bodemdierendag-activiteit met RKbs De Sprong locatie Idzerdastins en de Koningin Wilhelminaschool afdeling Fontein (datums nog vast te leggen).

Er wordt nog steeds gezocht naar verdere mogelijkheden om meer schoollessen en excursies te kunnen realiseren.

Met de huidige capaciteit moet de jeugdwerkgroep het scholenwerk beperken tot de scholen waarmee leden van de jeugdwerkgroep direct contact hebben door hun (klein)kinderen of werk:

- RKBS De Sprong Idzerdastins (school van de kinderen van Lysbet Hoekstra-Migchels)
- Willem Alexanderschool (school met wijkmoestuin – Tineke Vernhout)
- Koningin Wilhelminaschool locatie Fontein (school waar Els Bultsma werkt)

Aanvragen van andere scholen hopen we te kunnen realiseren met uitbreiding van de capaciteit van de werkgroep.

d. Sloopjesdag

Op zondag 14 juni 2020 is de "Sloopjes- en soortendag 2020" gepland in het Leeuwarderbos bij Camping Taniaburg in samenwerking met het NMF.

e. Excursies / andere buitenactiviteiten

Op 25 oktober 2020 is een paddenstoelen-excursie gepland. De expert Jacob van der Veer heeft al toegezegd. Er wordt nog gezocht naar een geschikte locatie in/in omgeving van Leeuwarden.

Verslag geschreven door Lysbet Hoekstra-Migchels
1 maart 2020

**Notulen Algemene Ledenvergadering IVN-Leeuwarden e.o.
Woensdag 27 maart 2019, 19:30 uur**

Plaats: Eeltsjeshiem , Leeuwarden

Aanwezig: 12 personen

Er hebben zich 11 personen afgemeld, en er zijn 267 personen uitgenodigd.

1. Opening en welkom

De voorzitter Bart Franken opent de vergadering en heet de in totaal 12 aanwezigen welkom.

2. Mededelingen

Er zijn geen mededelingen

3. Vaststellen verslag algemene ledenvergadering van 28 maart 2018

Het verslag wordt goedgekeurd door de vergadering, en de secretaris wordt bedankt.

4. Jaarverslag 2018

Het verenigingsjaarverslag wordt kort toegelicht door Bart Franken middels een powerpoint presentatie.

- De Jeugdwerkgroep en de vogelwerkgroep draaien goed.
  - Het ledental stijgt redelijk
  - De betrokkenheid daalt
  - Voor het Leeuwenboekje kon het bestuur geen redactie meer vinden en ook mede vanwege de kosten is het contract met editoo opgezegd.
  - De website wordt momenteel door Bart zo goed mogelijk behartigd.
  - De ledenadministratie en de contributie inning is ondergebracht bij het landelijk IVN.
- Men heeft echter wel enige problemen met de automatische incasso's.

5. Verslag van de kascommissie

De kascommissie, bestaande uit Els Bultsma en Liesbet Hoekstra, is van mening dat de financiële verantwoording op de juiste wijze heeft plaatsgevonden en verleent decharge aan de penningmeester.

6. Financieel

De begroting wordt globaal besproken. De grootste post, het Leeuwenboekje, is er af. Andere posten zijn iets aangepast.

7. Reilen en zeilen van onze afdeling

Bart geeft aan dat hij, mede door zijn werk voor het landelijk bestuur, minder tijd beschikbaar heeft voor de afdeling. Mogelijk neemt hij het penningmeesterschap op zich.

Cor wordt herkozen tot secretaris.

Vooruitblik: Kiezen we in de toekomst mogelijk voor een andere constructie, samenwerking met andere afdelingen, zelfstandige werkgroepen, andere vorm van bestuur?

Is het misschien een idee om hierover een verkenningscommissie in te stellen?

9. Rondvraag en sluiting

Er worden geen punten ingebracht

Na de pauze houdt Harry Bosma een interessante lezing over Otters in Friesland.

